

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete för att trygga de nordiska vattenresurserna

1. Utvalgets förslag

Miljö- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å innsamle erfaringer med implementering av EUs vannrammedi-
rektiv (FWD) i de nordiske land samt utarbeide anbefalinger med
hensyn til kommende revisjon av direktivet

å kartlegge nordiske styrkeposisjoner innenfor vannressursområ-
det, og hvordan de med fordel kan brukes i arbeidet med å sikre
trygg vannforsyning i andre regioner

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å prioritere arbeidet med å trygge bærekraftig forvaltning av
vannressursene og medborgers tilgang til vann av god kvalitet,
gjennom sitt samarbeid i Norden, innenfor EU og i andre relevante
internasjonale organisasjoner og konvensjoner

å samarbeide og samordne synspunkter ved revisjonen av EUs
vannrammedirektiv(FWD)

2. Bakgrunn

Utgangspunkt for forslaget fra Mittengruppen i Nordisk råd er at vannfor-
syning er tett sammenkoblet med økonomiske-, sosiale- og sikkerhets-
spørsmål. Videre at neste halvdel av EUs befolkning lever i land hvor
vannressursene er overbelastet. Befolkningen i de nordiske land er heldi-
ge; de har god tilgang til vannressurser og har teknologisk kunnskap om
vannforsyning og forvaltning av vannressurser. Klimaendringen vil dog
kunne påvirke vannkvaliteten i Norden ifølge forslaget. EUs rammedirek-

tiv for ferskvann er et instrument til å sikre god vannstatus i fremtiden, konstateres det i forslaget¹.

Ifølge forslaget har de nordiske land ikke i tilstrekkelig grad samordnet arbeidet rundt vann. Med tanke på framtidssiktene anser Midtengruppen at de nordiske landene bør arbeide strategisk for å beskytte vassdrag, vannressurser og grunnvann fra forurensning og overbeskatning.

Forslaget er at de nordiske lands regjeringer både globalt og i EU arbeider for å sikre nordiske vannressurser høyeste prioritet i de kommende år.

Videre at «kunnskap om vann» inngår i arbeidet med å *brande* Norden (team Norden arbeidet) som en region med særlig kompetanse på dette området.

Vannressursene i nordisk samarbeid

I perioden fra 2002 har Nordisk råd ikke vedtatt en rekommandasjon som tar opp samme problemstillingen som dette forslaget. Men flere tidligere rekommandasjoner har vært relevante for ferskvannressursene. Til eksempel ble det på temasesjonen i Akureyri i april 2014 vedtatt en rekommandasjon om rensning av avløpsvann i Østersjøen og fiskeoppdrett i re-sirkulasjonsanlegg. Vannressurser var også en del av et forslag fra Den Vestresosialistiske-Grønne gruppen (VSG) om sikring av felles naturressurser (2011), som Rådet vedtok ikke å følge opp på etter lengre behandling i Miljø- og naturressursutvalget.

Forslaget setter fokus på en stor og viktig utfordring, som alle nordiske land er opptatt av. Alle nordiske land er underlagt EUs vannrammedirektiv (FWD) og implementeringen er i full gang.

Nordisk ministerråd har bidratt til at det er etablert et samarbeid mellom de nordiske land om implementeringen av FWD og at det fra 2008 årlig gjennomføres nordiske workshop herom^{2 3}. Vann inngår også i Nordisk ministerråds miljøhandlingsplan 2013-2018⁴. I følge EUs FWD skal de nor-

¹ Europaparlament og Rådets direktiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU (vanndirektivet) er et av EUs viktigste og mest omfattende og ambisiøse miljødirektiver. Tidligere var rettsaktene som omhandlet vann i EU fragmentert i separate temadirektiver om drikkevann, nitrater, avløp, forureningskontroll, badevann og naturvern m.m. Med vanndirektivet ble alle disse temaene satt inn i en overordnet ramme, der beskyttelse og bruk av vannets økosystemer er det samlede overordnede målet. Dette var det første miljødirektivet som la grunnlaget for en mer helhetlig og samordnet forvaltning av et sentralt miljøelement, og tilnærmingen har senere blitt fulgt opp i bl.a. "havdirektivet". <http://www.vannportalen.no/hovedEnkel.aspx?m=31147&amid=1249408>

²I miljøministrenes prosjektdatabase er en beskrivelse av et prosjekt fra 2008-009; «Det overordnede målet med prosjektet er å styrke det Nordiske samarbeidet i gjennomføringen av EUs vanndirektiv gjennom å bygge på den felles tradisjon som råder mht. lover, forvaltningspraksis, i tillegg til sammenlignbare vanntyper og påvirkningsfaktorer. Det er behov for et tett samarbeid og utstrakt kompetanseutveksling mellom forvaltningsinstitusjoner om vanndirektivet i Norden. Gjennom et styrket Nordisk samarbeid, vil våre beste eksempler på gjennomføringen av Vanndirektivet tjene som eksempler for og kunne påvirke gjennomføringen av direktivet i resten av Europa. Gjennom økt kontakt og ved å arrangere to workshoper, skal dette prosjektet bidra med kunnskapsutveksling av god implementering og samkjøring av vanndirektivet (rammedirektivet for vann) i de nordiske land.»

³ Se informasjon om de årlige nordiske workshops på <http://www.vannportalen.no/enkel.aspx?m=59821>

⁴I programmet står bl.a. «i tråd med EUs rammedirektiv for vann utarbeider de nordiske landene vannforvaltningsplaner for kystvann så vel som for ferskvann». 2 av MR-Miljøarbeidsgrupper har oppgaver koblet til ferskvann (HAV- og TEG-gruppene). I mars 2014 ble det avholdt en konferanse i Finland hvor det i invitasjonen står bl.a. «The Nordic WFD Conference will be held in the City of Oulu in Finland on 19th of March 2014. The Nordic countries shares many similarities concerning water related issues and faces mutual challenges that need to be solved and adapted in collaboration. The objective of the Nordic WFD 2014 Conference is to share experi-

Nordiska rådet

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

diske land ha utarbeidet statusrapporter om kvaliteten av samtlige vannsystemer innenfor deres respektive grenser. Hvor tilstanden for vannressursene ikke er tilfredsstillende skal det utarbeides planer om hvordan situasjonen kan forbedres. FWD ventes i de nærmeste årene å prege arbeidet med utnyttelse og beskyttelse av ferskvannsressurser i Norden.

En komparativ analyse av implementeringen av EUs vannrammedirektiv (FWD) ble gjennomført i 2010. I sammanfatningen står bl.a. «En sammantagen bedömning är att det finns brister i genomförandet av FWD i samtliga de skandinaviska länderna. Däremot kan sägas att vissa av ländernas lagstiftning i nuläget tycks ge bättre förutsättningar för att realisera direktivets krav⁵.

3. Høring

På sitt septembermøte fikk utvalget en presentasjon av Antton Keto fra Finlands Miljøsentral (SYKE), avdelingen for ferskvann, om arbeidet med å beskytte vannressursene i Norden.

Antton Keto opplyst at de nordiske land både arbeider med å undersøke kvaliteten og utvikler tiltak til å forbedre kvaliteten av vassdrag i Norden med utgangspunkt i EUs vannrammedirektiv (FWD). Ifølge opplysninger fra Sverige og Finland er status god i mellom 30 og 50 % av vassdragene. Implementeringen av direktivet går etter planen i Norge, Sverige og Finland, men Danmark og Island halter etter. I følge direktivet er målet at oppnå god status i alle vassdrag senest 2027. Dårlig tilstand er oftest på grunn av konstruksjoner i vassdrag, som til eksempel demninger. Jordbruket har også negative påvirkninger.

Det er inngått bilaterale avtaler om vassdrag i grenseområdene i Norge, Sverige og Finland. På myndighetsnivå er det en del samarbeidet om prosjekter. Forskningssamarbeidet mellom de nordiske land er også godt, men kunne styrkes. Mellom de nordiske hydrologiske foreninger er det et velutviklet samarbeid.

EUs vannrammedirektiv skal revideres i perioden 2016-19. I den forbindelse kunne det ifølge Antton Keto være en god ide å styrke det nordiske samarbeidet. Det kunne også være nyttig å ha nordisk samarbeid om utviklingen av kriterier og metoder for miljøkonsekvensvurderinger, til eksempel effekten av vannkraftverk.

I følge Antton Keto er Norden i forhold til andre europeiske land privilegert hva angår tilgang til vannressurser. Hyppigere oversvømmelser er dog et voksende problem, og det kan kun adresseres gjennom langsiktig planlegging. Dette kunne også være et område hvor nordisk samarbeid kunne styrkes.

Norden har spesiell kunnskap på områder som gjelder forholdet mellom snø og is og vannressurser. Videre har man en administrativ og forvaltningspraksis, som i forhold til mange andre land fungerer godt. På disse områder kunne Norden ha potensiale for å eksportere kunnskap.

«Silotekning» gjør i følge Antton Keto, bevaring av vannressursene vanskeligere enn nødvendig. For eksempel er det sterk koblingene mellom kvaliteten av vannressursene og EUs jordbrukspolitikk. Klimatilpasninger,

ences and discuss key challenges of 2nd River Basin Management cycle. These include programme of measures, governance, implementation of EU Water Blueprint, harmonisation of status assessments and best practises of ICT and technical solutions. We hope that this way we can enhance resource effective implementation of WFD in Nordic countries.”

⁵ Mot samma mål? Implementeringen av EU:s ramdirektiv för vatten i Skandinavien, uridiska institutionens skriftserie

Nordiska rådet

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturrekursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

utvikling av vannkraft og kjemikallovgevingen er andre aspekter. De nordiske land kan med fordel forsøke å utvikle en mer holistisk politikk.

Nordiska rådet

Naturstyrelsen Danmark

Naturstyrelsen i Danmark påpeker at det foregår et uformelt samarbeid i dag om implementeringen av FWD med omfattende erfaringsutveksling og at behov for endringer i FWD vil bli diskutert innen for dette samarbeidet. Videre at de nordiske land allerede prioriterer arbeidet med vannressursene og inngår i samarbeid å samordne synspunkter når forutsetningene er til stede. Styrelsen uttrykker at rekommandasjonen om å kartlegge nordiske styrkeposisjoner understøtter Danmarks regjerings visjon.

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Finlands miljöcentral (SYKE)

SYKE stiller seg positivt til forslag i lys av at arbeidet i EUs arbeidsgrupper ikke gir tilstrekkelige muligheter til å ta opp de spesifikke regionale forhold. SYKE ser nytte i å fremme Nordisk ministerråds rolle i arbeidet innen vannsektoren, å utvikle samarbeidet gjennom regelmessige møter mellom nøkkelpersoner innen for vannvern, håndtering av oversvømmelser og hydrologi, og ved behov å opprette arbeidsgrupper som kan forberede nordisk synspunkter i spørsmål av felles interesse.

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

Miljöministeriet i Finland

Miljöministeriet i Finland forklarer at det nordiske samarbeidet om implementeringen av FWD har vært uoffisielt men at Nordisk ministerråd har bidratt til at det har vært regelmessige møter til informasjonsutveksling. Man anser at informasjonsutvekslingen har vært nyttig, at den bør fortsette og Nordisk ministerråd med fordel avsetter midler til dette formål fremover. Saken vil bli tatt opp under Finlands formannskapsprogram i Nordisk ministerråd i 2016. Det kan også bli aktuelt at gi vannressursene en mer fremhevet rolle i Nordisk ministerråds miljøhandlingsprogram under det pågående oversyn av programmet. I sitt internasjonale arbeid legger Finland vekt på vannressurser i grenseområder, noe som de øvrige nordiske land ikke har prioritert. Noe nordisk samråd pågår i internasjonale vannspørsmål, ikke minst i forhold til utviklingsbistand. Det vurderes ikke å være behov for å formalisere samarbeidet om de internasjonale vannspørsmål.

Finlands naturskyddsförbund

Finlands naturskyddsförbund støtter forslaget om å øke nordisk samarbeid for å trygge de nordiske vannressurser.

Havs och Vattenmyndigheten Sverige

Havs och Vattenmyndigheten i Sverige støtter spesielt at de nordiske land utarbeider et felles forslag med tilkynning til arbeidet med å revidere vannrammedirektivet og metoder til å bedømme effekt av tiltak. Hva angår forslaget trejde at-sats, påpekes at det er ikke not at trygge tilgang til vann, det skal også være vann av god kvalitet.

Livsmedelsverket Sverige

Livsmedelsverket Sverige ser positivt på nordisk samarbeid innen Nordisk ministerråd om vann og drikkevann. Det påpekes at spørsmålet om politisk samarbeid er det regjeringen som håndterer.

Sverige geologisk undersökning

Sverige geologisk undersökning støtter forslaget om at samle erfaringer om implementeringen av FWD for å utvikle holdninger til den kommende revidering av direktivet. Det påpekes at de naturgitte forutsetninger i Norden er annledestes en i den øvrige Europa og at det derfor kan være vanskelig å få gjennomslagskraft for de enkelte nordiske lands synspunkter. Det forventes mer gjennomslagskraft for de nordiske lands synspunkter ved samordning. Man stiller seg negativt til forslaget kartlegging av nordiske styrkeposisjoner og mener at det bør være fokus på at samarbeide om

utfordringer som vi fortsatt har i Norden med hensyn til miljøovervåkning og sikre vannkvaliteten. Det vurderes også kunne være nyttig at samarbeid om å utvikle forskningsresultater til praktisk forvaltning; at utvikle pilot prosjekter til regional eller nasjonal skala. Når vi selv er blitt bedre kan vi sette fokus på at formidle kunnskapen til øvrige Europa. Til slutt påpekes at det ikke er tilstrekkelig å fokusere alene på kvaliteten av grunnvann som faller innen for vannforvaltningen, det er behov for samarbeid som omfatt grunnvann i sin helhet.

Naturskyddsföreningen Sverige

Naturskyddsföreningen Sverige hilser forslaget om at legge større vekt på samarbeid om vannressursene velkommen. Det påpekes at den skandinaviske halvøyen og Island adskiller seg markant fra kontinentet hva angår vannressursene. Klimaendringene er ennå en grunn til at prioritere dette emnet. Foreningen deler ikke den oppfatning at Norden, i alle fall Sverige, har vannforvaltningen og vannkvaliteten i orden og at implementeringen av FWD går bra. Man kan derfor ikke støtte forslaget om å eksportere Nordens kunnskap til andre land uten først å finne ut om det overhode finnes noen styrkeposisjoner i landenes forvaltning. Naturskyddsföreningen støtter at de nordiske land arbeider for økt fokus på vannspørsmålet i internasjonale fora.

Svenskt Vatten

Svenskt Vatten ser positivt på at det samles erfaringer om implementeringen av FWD, men etterlyser en beskrivelse av hvordan det skal gjøres. Det påpekes at det lokale arbeidet er bærende i implementeringen av FWD og må derfor tas med i arbeidet med å samle erfaringer. Det foreslås en bred innsamling av erfaringer som inkluderer vann- og avløpsorganisasjoner, næringsliv og miljøorganisasjoner. Det påpekes at det i dag finnes noe at hente fra forskningen som allerede er gjennomført. Det identifiseres flere konkrete eksempler på hvor en samordning av EUs regelverk er påkrevet. Svensk Vatten vurderer at det finnes høy kompetanse på området i Norden og nevner flere konkrete eksempler. Derfor støttes forslaget om å kartlegge styrkeposisjonene. Flere området hvor det vurderes å være behov for økt kompetanse i Norden identifiseres også. Forslaget om at gi vannressursene en høyere politisk prioritet ytres det også støtte til.

Nordisk ministerråd, Norge og Island ble invitert til å delta i høring men har valgt ikke å gjøre det.

4. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget noterer at stort flertal av de instanser som har uttalt seg under høring ser positivt på medlemsforslaget intensjoner og understøtter intensjonene i forslaget. Utvalget deler det syn og vurderer at det kan oppnås nordiske nytte i å følge rekommandasjonen. Utvalget mener også at forslaget bør kunne gjennomføres innen for de økonomiske rammer som Nordisk ministerråd har. Videre er vannpolitikken aktuell på så vel nasjonal, regional som den globale agendaen. Derimot mener utvalget at forslaget kunne ha tydeligere fokus for å skape større klarhet om hva Nordisk råd ønsker å oppnå. Derfor foreslås omformulering av at-satsene.

Forslagets første at-sats

I forslaget første at-sats foreslås «att de nordiska länderna koordinerar sin verksamhet både globalt och i EU för att trygga de nordiska vattenresurserna».

Det er en generell anmodning til de nordiske lands regjeringer; om å koordinere sin virksomhet både globalt og i EU, for å sikre de nordiske vannressursene. Formuleringen kan tolkes på forskjellige måter.

Nordiska rådet

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

Forhandlingene om en ny klimaavtale er i høy grad relevant for å sikre vannressursene globalt og i Norden. Her foregår det aktivt nordisk samarbeid og samordning.

Nordiska rådet

I global sammenheng er tilgang til godt drikkevann en del av utviklingsbistanden i samtlige nordiske land. Tilgang til vann ventes også at bli en del av FNs mål for bærekraftighet (så kalte SDG), som skal erstatte FNs Mileniumsmål etter 2015⁶.

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturrekursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

Samtlige nordiske land er underlagt EUs FWD og skal ifølge direktivet oppnå noen milepeler for å kunne utvikle forvaltningssystemer, kartlegge tilstanden og utvikle tiltak som kan forbedre forholdene opp mot 2027. Et arbeid med å revidere EUs vannrammedirektiv (FWD) ventes gjennomført i perioden 2016 og 2019⁷. Det ville være en fordel om de nordiske landene kunne finne felles fotslag i det arbeidet. I den forbindelse kunne det være nyttig å samle erfaringen fra de nordiske landene hva angår implementeringen og utarbeide en samlet vurdering om hvordan direktivet med fordel kunne reformeres. I denne sammenhengen ville være nyttig å utnytte igangværende nordisk samarbeid om vannressurser på myndighets- og forskningsnivå, som til tider har fått støtte fra Nordisk ministerråd.

Det foreslås derfor at forslaget første at-sats deles i to at-satser med fokus på EUs vannrammedirektiv og omformuleres til:

at Nordisk råd

rekommanderer Nordisk ministerråd å innsamle erfaringer med implementering av EUs vannrammedirektiv (FWD) i de nordiske land, og utarbeide anbefalinger med hensyn til kommende revisjon av direktivet

at Nordisk råd

rekommanderer de nordiske lands regjeringer å samarbeide og samordne synspunkter ved revisjonen av EUs vannrammedirektiv (FWD)

Forslagets annen at-sats

I forslaget annen at-sats foreslås at "att de nordiska länderna tar trygghet av vannressurser som en av sina högsta prioriteter för de kommande åren"

Det en generell anmodning om at gi beskyttelse av vannressursene den høyeste prioritet. EUs vannrammedirektiv (FWD) er en høyaktuell politisk oppgave i alle nordiske land, og det kunne være logisk å sette anmodningen i det perspektiv. Men det er også andre aspekter som klimaforhandlingene, bistandspolitikken og arbeidet med FNs mål for bærekraftighet etter 2015. Det ville være mer naturlig å ta denne at-satsen som den første, før at-satsen om EU som er beskrevet ovenfor. Det foreslås derfor at at-satsen omformuleres for å dekke nordisk, europeisk og det bredere internasjonale samarbeid om vannressurser. Videre at det henvises både til medborgeres tilgang til og bærekraftig forvaltning av vannressursen, i linje med foreliggende forslag om FNs bærekraftighetsmål nr. 6.

Det foreslås derfor følgende formulering:

At Nordisk råd

rekommanderer de nordiske land å prioritere arbeidet med å trygge bærekraftig forvaltning av vannressursene og medborgers tilgang til vann av god kvalitet, gjennom sitt samarbeid i Norden, innenfor EU og i andre relevante internasjonale organisasjoner og konvensjoner.

⁶ I foreliggende forslag inngår vannressursen som nr. 6 av 17 mål. På engelsk heter det "ensure available and sustainable management of water and sanitation for all".

⁷ 2. I artikkel 19 i WFD, som trådte i kraft i 2000, står: The Commission will review this Directive at the latest 19 years after the date of its entry into force and will propose any necessary amendments to it.

Forslagets tredje at-sats

I forslaget tredje at-sats foreslås "att nordiskt kunnskapsnett innen vannforsyning tas som en del av Team Norden-arbeidet»

«Team Norden» er begrep som har vært brukt om felles nordisk innsats ved markedsføring Norden internasjonalt. Spesielt er det tale om markedsføring av områder og teknologier hvor Norden bedømmes å ha noen spisskompetanser, som kan utnyttes i andre land og regioner. Nordisk ministerråd arbeider med å utvikle en *Branding strategi*, og det er også planer om å utvikle noen redskaper som kan brukes når de nordiske land i fellesskap agere internasjonalt for å fremme næringslivsinteresser.

Har de Nordiske land noen spisskompetanser på vannressursområdet? På grunn av sin geografiske stilling finnes det i regionen spisskompetanse i forholdet mellom snø og is og vannressurser. Videre påstås at Norden har en administrativ- og forvaltningspraksis som i forhold til mange andre land fungerer godt. Det er også opplyst at Danmark har igangsatt arbeid for å fremme eksport av kunnskap om vannressurser. Men innen man går i gang med å markedsføre Nordens kompetanser på vannområdet, er det nødvendig å skape klarhet om hvilke kompetanser det er tale om, og hvor i verden det er mangel på det samme. Den analysen kan muligvis også avsløre hvor det mangler kompetanser i Norden, som også kan være nyttig. I lys av dette foreslås at at-satsen omformuleres til:

At Nordisk råd

rekommenderer Nordisk ministerråd å kartlegge nordiske styrkeposisjoner innenfor vannressursområdet, og hvordan de med fordel kan brukes i arbeidet med å sikre trygg vannforsyning i andre regioner

Nordiska rådet

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturrekursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å innsamle erfaringer med implementering av EUs vannrammedirektiv (FWD) i de nordiske land samt utarbeide anbefalinger med hensyn til kommende revisjon av direktivet

å kartlegge nordiske styrkeposisjoner innenfor vannressursområdet, og hvordan de med fordel kan brukes i arbeidet med å sikre trygg vannforsyning i andre regioner

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å prioritere arbeidet med å trygge bærekraftig forvaltning av vannressursene og medborgers tilgang til vann av god kvalitet, gjennom sitt samarbeid i Norden, innenfor EU og i andre relevante internasjonale organisasjoner og konvensjoner

å samarbeide og samordne synspunkter ved revisjonen av EUs vannrammedirektiv (FWD)

Skagen, 22. juni 2015

Brynhildur Pétursdóttir (Björt framtíð)

*Hanna Kosonen (cent), **formann***

Ineqi Kielsen (S)

Jan Lindholm (MP)

Mikko Kärnä (cent)

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)

*Sjúrdur Skaale (Jvfl.), **nestformann***

Stein Erik Lauvås (A)

Susanna Koski (saml)

Thomas Finnborg (M)

Øyvind Halleraker (H)

Nordiska rådet

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturrensursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11

Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete för att trygga de nordiska vattenresurserna

Enligt IPCC:s senaste rapport kommer klimatförändringen att medföra allvarliga risker för naturens och människans välbefinnande. Klimateffekterna, befolkningstillväxten och en ökad konsumtion av vatten kommer att ändra förutsättningarna för hela jordens vattenförsörjning och leda till en ökad global efterfrågan på vatten, särskilt sötvatten, som utgör endast två procent av allt jordens vatten.

Vattenfrågorna är tätt sammankopplade med de ekonomiska, sociala och säkerhetsfrågorna. Enligt den Europeiska unionen är 20 procent av Europas ytvatten allvarligt hotade och nästan hälften av EU:s befolkning lever i länder, där uttaget av sötvatten är för högt. Med hjälp av ramdirektivet för vatten har man strävat efter att förbättra EU-samarbetet över nationsgränser för att säkerställa god vattenstatus till år 2015.

Norden har gott om vattenresurser, men klimatförändringen beräknas påverka bland annat nederbördsmängderna, avdunstningen och avrinningen. Kvaliteten i vattendrag kan bli sämre när jorden inte är frusen i längre perioder, vilket innebär att vattenvården blir mer utmanande på grund av erosion och en ökad näringsbelastning i vattendragen.

De nordiska länderna har en tradition av att förvalta sina naturresurser på ett hållbart sätt och med hänsyn till våra ekosystem. Rena vattendrag, tryggt och rent dricksvatten samt sanitet ska även i framtiden kunna garanteras för medborgarna i Norden. Hittills har det inte funnits tillräcklig nordisk samordning kring dessa viktiga frågor, utan länderna har agerat var för sig.

Med tanke på framtidsutsikterna, och särskilt på internationaliseringen och globaliseringen av den sk. vattenfrågan, anser Mittengruppen att de nordiska länderna bör arbeta strategiskt för att se till att våra vattendrag inte utsätts för påfrestningar och föroreningar. Likaså är det viktigt att arbeta för en god hantering och gott skydd av vattenresurser samt att grundvat-

tenresurserna inte överutnyttjas när efterfrågan på vatten ökar. En allvarlig störning i vattenförsörjningen kan leda till samhällskriser, som kräver särskild beredskap. Våra primärnärings, jordbruk och fiske, är beroende av vatten såväl som näringslivet och energiproduktionen. För att förvalta och bevara de nordiska vattenresurserna nu och för kommande generationer behövs samarbete och gemensamma lösningar.

Det höga teknologiska kunnandet inom vattenförsörjningen och i förvaltningen av vattenresurser kan öppna nya möjligheter för de nordiska länderna att sprida sitt kunnande internationellt. Vid sidan av de nya möjligheterna bör de nordiska länderna samarbeta för att hantera de hot som förorsakas av de nya omständigheterna som beskrivs här. Det är viktigt att koordinera Nordens ståndpunkter till exempel med hänsyn till EU:s vattenpolitik samt i förhandlingarna om internationella och globala handels- och investeringsavtal. De nordiska länderna bör i samband med avtalsförhandlingarna lyfta upp frågor som berör skyddandet av naturresurser, däribland vatten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska länderna koordinerar sin verksamhet både globalt och i EU för att trygga de nordiska vattenresurserna

att de nordiska länderna tar tryggandet av vattenresurser som en av sina högsta prioriteter för de kommande åren

att nordiskt kunnande inom vattenförsörjning tas som en del av Team Norden-arbetet

Akureyri den 7 april 2014

Anders Andersson (KD)

Anders Eriksson (ÅF)

André N. Skjelstad (V)

Anita Brodén (FP)

Arto Pirttilahti (cent)

Brynhildur Pétursdóttir (Björt framtíð)

Christina Gestrin (sv)

Eeva-Maria Maijala (cent)

Finn Thranum (V)

Helgi Abrahamsen (sb)

Höskuldur Þórhallsson (F)

Jóhanna María Sigmundsdóttir (F)

Jörgen Pettersson (ÅC)

Karen Ellemann (V)

Liv Holm Andersen (RV)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Satu Haapanen (gröna)

Simo Rundgren (cent)

Åsa Torstensson (C)

Nordiska rådet

A 1618/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 14-00112-11